

Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo

Viimäne Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo kokkosaaminõ oll Miktämäel 28. jaanuaril. Päämäne arotaminõ oll Seto lipp. Lipp om õga rahva hindä vällänäütämisõ märk. Miilde tulõtamisõs, õt 2003. aastagal oll kokko kutsut eräkõrralinõ Seto Kongress, koh sai nelä lipu vaihõl valli' ja täämbäne lipp sai kõgõ inäbä helli. Lipu vällämärkmisõ ja iistvidäjä oll kadonu' Sarvõ Ain. Tuu kõrd jäi täpselt kirja pandmalda, õt mäntse' omma' lipupäävä' ja kunas ja koh lippu tulõs üles tõmmada'. Arotõdi kül', õt ku perreh om määnegi tähtsä päiv, sis võisi' lipu vällä panda' ja õga pereh, ku taht umma lippu, sis või Seto lipulõ midägi ummamuudu mano panda', õt sis tuu om näide perre lipp.

Seto lipp piat olõma kõrralinõ ja puhas.

Seto lipp pandas Eesti vai mäntsegi tõdsõ lipu kõrvalõ nii kuis om kiräh Eesti lipu säädüseh §10.

Seto lipp tõmmatas üles aoluulitsõl Setomaal ja seto organisatsioonõh välähpuul Setomaad.

Seto lipp nõstõtas üles hummogu ja lastas maaha pääväminekil.

Õgapäävätselt piat lipp olõma väläh lipuväljakul, vallamaja, kooli, latsiaia ja külakeskusõ man.

Lipupäävä': 9. oktoobri Seto Kongressi päiv (09.10.1921 oll I Seto Kongress), Seto Kunigriigi päävä', Leelopäiv.

Õga pereh nõst lipu üles kuna näide perreh om vaia ja lipupäivi aigu.

Ülebsootska või lipu ütekõrdsõ ülesnõstmist otsusta', õt tähistä' seto rahva joas tähtsät päivä.

Vanõbidõ Kogo ettepanõk - järgmätse, 2013. aastaga kuuluta' lipu aastagast.

Ja Vanõbidõ Kogo tege viil ettepanõki, õt kinktüisit võisi' inõmisilõ kinki seto lipp, õt Setomaal inäp olõs nätä' umma lippu. Lipp-vimpli' vai lavvalipu' võisi' ka' olõmah ollah nii perrih ku ka' asutuisil.

Vanõbidõ Kogo kuts kuuholõkilõ kõnõlõmma viiskoordinaatori Karjusõ Anty, a tuu kuupäiv olõ-õs õnnahunu' timä jaost ja tä saa-as tulla', a tä kirot meelega kirä, minkõst teelegi siih mõnõ' tiidmisõ'. Viisakoordinaatori tegemisõ' 2012. aastagal om paika pant regionaalmistri käskkiräga „valla- ja linnavalitsuste, kohalike omavalitsuste allasutuste, mittetulundusühenduste ja seltsingute poolt esitatud teadus-, kultuuri- või kunstiüritustel, sealhulgas ülikoolide ja muudes vahetusprogrammides osalevate isikute nimekirjade alusel või kirikukoguduste tegevuses osalevatele ning surnuaedu külastavatele isikutele antavate ühekordsete ja mitmekordsete viisade taotlemist Põlva ja Võru maakonnas.“ Katõ riigi vaihõl om kokko lepõd 2000 inõmis taastagah ja viisakoordinaarot pand nimekirä' kokko kats kõrda aastagah. Probleemist om, õt pall'osil setokõisil saa viisa läbi 27. augustil ja ku näile vahtsõd viisat saa-ai, sis nä ka' maar'apääväle saa-ai. Siih om palvõh ja mõtlõmisõ kotus viisakoordinaatorilõ, õt kuis jääsi-i Radaja muusiumi moro maar'apäävä pido aigu setokõisist tühäs.

Nii ku õgal puul nii ka' Vanõbidõ Kogo arot seto keele oppamist. Jüriõ Vello, Miktämäe kooli oppaja ja Vabarna Anne preemia saaja tiid hõste, õt ku pall'o vai veid'o koolih latsõ' seto kiilt ja umma kultuuri tiidvä' ja mõistva'. Ütidselt arotõh arvati, õt keele mõistminõ perüs ar' hääsi-i', sis piasi' nii valla ku ka' kooli vedosniga' inäbä tuuga tegelemmä ja seto keeleh kõnõlõmist nõudma. Ja siih ütle kõigilõ Setomaa vallavanõbilõ ja kooli vedoskigalõ Vanõbidõ Kogo pöördumisõ edesi - seto keeleh tulõ opada' kodoluku, aoluku, kirändüst, laulminõ, võimlõmist ja tõisi ainit. Väiga tähtsä om, mäntseh keeleh kõnõlõsõ' koolih oppaja' ja latsiaia kasvataja' umavaihõl. Niisama kõnõlõminõ nõvva-ai määnestki rahha ja võta-ai kinkõltki palla mant. Esi' kõnõlõminõ om edimäne astminõ keeleoppamisõ tii pääl.

Rassõ ja keerolinõ om ka' tüükotussidõga ja nuuri tagasi tulõmisõga Setomaalõ. Pakti vällä ütte võimalust, õt k'audasi' koolih noorilõ kõnõlõmah, õt midä ja koh Setomaal tetäs, midä olõs vaia ja vaest saias mäntsegi' kokkoleppe', õt peräst liinakoolih k'aumist tuldaskindlahe tüükotusõhe ja vaest

mõnigi tüüandaja saa massa' ka' korgkooli kooliraha. Saa-ai üldä', õt tüükotussit olõ-õi, a olõ-õi nuid tüütegijit, kiä' mõistasi'. Ku inne kokko leptäs ja sis aamõdi selgestopmist tagasi tuldäs, sis jää-äi vaest mõnigi liina elämä, a tulõ kodokotusõhe tagasi. Ja parhilla' olõ-õi ka' tiidä', õt mäntse' tüükotusõ' uutva' tüütegijit ja kiä' otsa' tüüd.

Ku tii jovvat Võromaa piiri pääle, sis kaegõ' kaarti, kohe om suurõlt kirotõt Võrumaa ja minkõ pääl olõ-õi maakunna vappi õga Setomaa juunt pääle veet. Tuu kaart essütäs võõrast ja näütäs meele hindäle, õt meid ja mi Setomaad olõ-õi olõmah, mi kõik olõ üts suur Võrumaa. Tuu om sama, ku kunagi näi müügih Põlvamaa rahvarõividõst pilte ja sääl olli' ka' seto rõiva'. Kas tuu om tiidlik tegeminõ vai ull'us vai proomtas niimuudu inõmisi har'ota' mäntsegi vahtsõ haldusreformiga'?

Sarvõ Õiõ Seto Kongressi Vanõbidõ Kogo kirotaja